

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 448/2012-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. februára 2013 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Jána Auxta prerokoval sťažnosť Č., a. s., B., zastúpenej advokátom Mgr. M. V., B., pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Č., a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012 p o r u š e n é b o l o .

2. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť Č., a. s., trovy konania v sume 323,50 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu advokáta Mgr. M. V., B.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 448/2012-9 z 2. októbra 2012 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Č., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. M. V., B., pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

«... Sťažovateľ podal na Okresný súd Brezno návrh na začatie konania zo dňa 20. 07. 2010 voči odporcovi M. L. o zaplatenia sumy 761,47 € s príslušenstvom...

Predmetné rozhodnutie Okresného súdu Brezno sťažovateľ považoval za nesprávne, a preto voči rozsudku Okresného súdu Brezno, č. k. 7 Cb 240/2010-93 podal v zákonnej

lehote odvolanie, v ktorom poukazoval na ustanovenia Občianskeho zákonníka (č. 40/1964 Zb.) a zákona o spotrebiteľských úveroch (č. 258/2001 Z. z.), z ktorých jasne vyplývalo, že Okresný súd Brezno predmetnú vec nesprávne právne posúdil. Sťažovateľ pri tom poukázal na ust. § 1 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch účinné v čase, keď bola zmluva o povolenom prečerpaní uzatvorená (od 1. 4. 2002 do 30. 06. 2006), podľa ktorého sa zákon nevzťahuje na úver formou povoleného prečerpania peňažných prostriedkov na bežnom účte poskytnutý bankou iným spôsobom ako na kreditnú kartu a zároveň na ust. § 3 ods. 6 predmetného zákona, podľa ktorého pri úveroch formou povoleného prečerpania peňažných prostriedkov na bežnom účte poskytnutých bankou iným spôsobom ako na kreditné karty (§ 1 ods. 3) alebo, ak nemožno určiť ročnú percentuálnu mieru nákladov, musí byť spotrebiteľ najneskôr v čase uzatvorenia zmluvy písomne informovaný o a) úverovom limite, ak je stanovený, b) ročnej úrokovej sadzbe a poplatkoch platných od doby, keď bola zmluva uzatvorená a podmienkach, za ktorých môže byť zmenená a doplnená, c) postupe a spôsobe zániku alebo ukončenia zmluvy. Sťažovateľ je toho názoru, že odporcovi v čase uzavretia zmluvy boli všetky požadované údaje poskytnuté.

Sťažovateľ zastáva názor, že z uvedených ustanovení jasne vyplýva, že povolené prečerpanie na bežnom účte sa nepovažuje za spotrebiteľský úver, a preto zmluva o povolenom prečerpaní nemusí obsahovať náležitosti uvedené v ust. § 4, ods. 1, 2 a 3 zákona o spotrebiteľských úveroch (t. j. zmluva o povolenom prečerpaní nemusí obsahovať údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov).

Sťažovateľ v odvolaní poukazoval aj na ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sú súdu známe a súd by ich mal poznať a vo svojich rozhodnutiach správne aplikovať.

Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Brezno a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol (str. 7, odsek 3), že skutočnosti uvádzané v odvolaní, spočívajúce v právnej argumentácii, sú novými dôkazmi, ktoré mal sťažovateľ uviesť pred súdom prvého stupňa, a preto na ne odvolací súd v danom štádiu konania nebude prihliadať. Uvedeným postupom Krajský súd v Banskej Bystrici nepriamo vyslovil názor, že sa obsahom odvolania nebude zaoberať, čím spôsobil ujmu sťažovateľovi na jeho právach v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a teda Krajský súd v Banskej Bystrici nezabezpečil súdnu ochranu sťažovateľa...»

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012 porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že nesprávne aplikoval ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), v dôsledku čoho došlo k namietanému porušeniu jej označených základných práv. Sťažovateľka považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za arbitrárny.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa, Č., a. s. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Brezno, č. k. 7 Cb/240/2010-93 z 05. 05. 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41 Cob/243/11 z 29. 02. 2012 boli porušené.

2. Rozsudok Okresného súdu Brezno, č. k. 7 Cb/240/2010-93 z 05. 05. 2011 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41 Cob/243/11 z 29. 02. 2012 sa zrušujú a vec sa vracia súdu prvého stupňa (Okresnému súdu Brezno) na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 305,20 €...“

K veci sa listom z 13. novembra 2012 č. k. Spr. 1228/12-17 vyjadril predseda krajského súdu, v ktorom uviedol:

«... Okresný súd Brezno v rozsudku č. k. 7 Cb 240/2010-93 z 5. mája 2011 konštatoval, že uzavretá Zmluva obežnom účte a balíku produktov a služieb Č., rovnako tak ako aj zmluva o poskytnutí kontokorentného úveru, teda zmluva o úvere, ktorý je poskytnutý formou povoleného prečerpania peňažných prostriedkov na bežnom účte žalovaného, sú spotrebiteľskými zmluvami v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z., a keďže v dôsledku chýbajúceho údaju o ročnej percentuálnej miere nákladov sa kontokorentný úver, ktorý

právny predchodca žalobcu poskytol žalovanému považuje za bezúročný a bez poplatkov, priznal žalobcovi len istinu, ktorú poskytol žalovanému vo forme povoleného prečerpania prostriedkov na bežnom účte, a nepriznal žalobcovi nárokováný úrok z úveru a úrok z omeškania. Rovnako tiež nepriznal sumu 129,50 Eur, nakoľko súd nezistil z akého dôvodu bol účet žalovaného zaťažovaný týmito prostriedkami, pričom právny zástupca žalobcu na výzvu súdu na túto otázku neodpovedal, ani nevysvetlil. Vzhľadom k tomu mu nepriznal ani nárokováný debetný úrok vo výške 25 % ročne.

Sťažovateľ v sťažnosti zastával názor, že povolené prečerpanie na bežnom účte sa nepovažuje za spotrebiteľský úver, preto zmluva o povolenom prečerpaní nemusí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 4 ods. h 2 a 3 zákona o spotrebiteľských úveroch (t. j. zmluva o povolenom prečerpaní nemusí obsahovať údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov).

Ako vyplýva z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012, odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti bez toho, aby sa zaoberal konkrétne názorom vysloveným okresným súdom, že zmluva o poskytnutí kontokorentného úveru je zmluvou o úvere, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 258/2011 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že rozsudok okresného súdu bol potvrdený nie s poukazom na uvedený právny názor, ale z dôvodu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno (§ 79 ods. 2; § 120 ods. 1 O. s. p.), a teda „na základe vymenovaných dôkazných prostriedkov založených v súdnom spise dostatočným spôsobom nepreukázal oprávnenosť výšky uplatneného nároku, ktorý zostal predmetom odvolacieho konania“. Zároveň konštatoval, „že pokiaľ súd prvého stupňa na základe písomných dôkazov predložených navrhovateľom v konaní pred súdom prvého stupňa nevyhovel návrhu na začatie konania v rozsahu, ktorý je predmetom odvolacieho konania, jeho rozhodnutie je vecne správne“. Odvolací súd aj v ďalších častiach odôvodnenia svojho rozhodnutia poukazuje na to, že navrhovateľ nepredložil dôkazy potrebné na preukázanie ním tvrdených skutočností, týkajúcich sa výšky uplatneného nároku, nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť, a tak odvolací súd na základe vykonaného dokazovania nepovažoval uplatnený nárok za dostatočne preukázaný.

Pokiaľ sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že „Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Brezno a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol (str. 7,

ods. 3), že skutočnosti uvádzané v odvolaní, spočívajúce v právnej argumentácii, sú novými dôkazmi, ktoré mal sťažovateľ uviesť pred súdom prvého stupňa, a preto na ne odvolací súd v danom štádiu konania nebude prihliadať“, toto jeho tvrdenie nezodpovedá záverom odvolacieho súdu v potvrdzujúcom rozsudku. Odvolací súd nikdy nepoukázal na to, že skutočnosti spočívajúce v právnej argumentácii sú novými dôkazmi, ktoré mal sťažovateľ uviesť pred súdom prvého stupňa, a preto na ne odvolací súd v danom štádiu konania neprihliadol.

Záver odvolacieho súdu tak, na ktorý poukazuje v sťažnosti sťažovateľ (údajne na str. 7, ods. 3 rozhodnutia krajského súdu) nie je hodnotením právnej argumentácie, ale odvolací súd doplnil, „že na skutočnosti a dôkazy ktoré boli uplatnené v rámci odvolacieho konania odvolací súd neprihliadol pretože neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa“. Odvolací súd výslovne odkazuje na skutočnosti a dôkazy v rámci vykonávania a hodnotenia dôkazov, pričom nehodnotí právnu argumentáciu tak, ako to mylne uvádza sťažovateľ v sťažnosti.

Právne posúdenie otázky, že zmluva o poskytnutí kontokorentného úveru je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z., bolo použité len v odôvodnení rozhodnutia okresného súdu, odvolací súd sa správnosťou alebo nesprávnosťou tohto právneho názoru nezaoberal, nakoľko potvrdzoval rozsudok okresného súdu z dôvodu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, teda neuviedol dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Krajský súd v Banskej Bystrici sa preto k tejto otázke, ktorá bola riešená len v rozsudku okresného súdu, nepovažuje za potrebné vyjadriť, nakoľko v tejto časti (preskúmanie rozhodnutia okresného súdu), sťažnosť sťažovateľa na jej prerokovanie bola Ústavným súdom Slovenskej republiky pre nedostatok právomoci odmietnutá.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že základné právo Č., a. s., B. na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo rovnosti účastníkov konania podľa článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012 porušené nebolo...»

Predseda krajského súdu v podaní z 13. novembra 2012 a právny zástupca sťažovateľky v podaní z 29. novembra 2012 uviedli, že netrujú na ústnom pojednávaní vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej

republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takehoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takehoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že

všeobecné súdy vychádzajú pri prerokovávaní a rozhodovaní vecí patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Základné právo na súdnu ochranu neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva a slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré presne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. III. ÚS 209/04, III. ÚS 260/06).

Všeobecný súd musí vykladať právne normy v súlade s ústavnými princípmi, ktoré sú v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladmi týchto ustanovení nemožno toto aj iné základné právo obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich postavenia a zmyslu. Všeobecný súd musí poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/02, III. ÚS 117/07). Z tohto hľadiska má všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na správnu rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (III. ÚS 78/07, III. ÚS 217/05). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu).

Zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci a z už uvedených hľadísk a princípov posúdil ústavný súd aj námietku porušenia v sťažnosti označených práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že krajský súd nesprávne vec posúdil po právnej stránke, v dôsledku čoho má napadnutý rozsudok krajského súdu arbitrárny charakter. Podľa názoru sťažovateľky skutočnosti uvádzané v odvolaní, ktoré spočívali v právnej argumentácii sťažovateľky, nie sú novými dôkazmi, ako to vyhodnotil krajský súd, a preto sa krajský súd mal týmito skutočnosťami meritórne zaoberať. Krajský súd nesprávne vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky tak, že ide o nové dôkazy, ktoré si mala sťažovateľka uplatniť už v prvostupňovom konaní. Podľa názoru sťažovateľky povolené prečerpanie na bežnom účte sa v danom prípade nepovažuje za spotrebiteľský úver, a preto zmluva o povolenom prečerpaní nemusí obsahovať náležitosti uvedené v § 4 ods. 1, 2 a 3 zákona o spotrebiteľských úveroch (t. j. zmluva o povolenom prečerpaní nemusí obsahovať údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov).

Úlohou ústavného súdu je v tomto prípade posúdiť, či postupom v predmetnom odvolacom konaní a napadnutým rozsudkom krajský súd poskytol sťažovateľke adekvátnu ochranu jej označeným právam, najmä však jej základnému právu na súdnu ochranu zaručenému čl. 46 ods. ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie garantovanému čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012 uviedol:

„... Po preskúmaní veci odvolací súd zistil, že navrhovateľ na základe vymenovaných dôkazných prostriedkov založených v súdnom spise dostatočným spôsobom nepreukázal oprávnenosť výšky uplatneného nároku, ktorý zostal predmetom odvolacieho konania. Konštatuje, že pokiaľ súd prvého stupňa na základe písomných dôkazov predložených navrhovateľom v konaní pred súdom prvého stupňa nevyhovel návrhu na začatie konania v rozsahu, ktorý je predmetom odvolacieho konania, jeho rozhodnutie je vecne správne.

V konaní pred súdom prvého stupňa navrhovateľ nepredložil dôkazy potrebné na preukázanie ním tvrdených skutočností týkajúcich sa výšky ním uplatneného nároku. Je potrebné uviesť, že účastníci konania v konaní majú procesnú dôkaznú povinnosť, teda povinnosť predložiť a označiť dôkazné prostriedky na preukázanie svojich tvrdení. Súd potom v konaní rozhoduje na základe výsledkov navrhnutého účastníkmi konania a len výnimočne vykonať aj iné dôkazy. Ak teda účastník konania nespĺnil, resp. nedostatočne splní svoju dôkaznú povinnosť, súd nemá povinnosť vykonávať iné dokazovanie, ale rozhodne na skutkovom základe zistenom z vykonaného dokazovania, pričom dopad dôkaznej núdze pripočíta tomu účastníkovi, na ktorom predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t. j. zodpovednosť za preukázanie skutočnosti významné z hľadiska hmotného práva.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že navrhovateľ sa nezúčastnil pojednávania konaného dňa 5. 5. 2010, súhlasil s pojednávaním bez jeho účasti, bol poučený v zmysle § 120 ods. 4 O. s. p., že všetky dôkazy musí predložiť alebo označiť skôr ako vo veci vyhlási rozhodnutie, pretože na dôkazy označené a predložené neskôr súd neprihliada. Navrhovateľ sa tohto pojednávania nezúčastnil, navrhol, aby súd v predmetnej veci rozhodol bez účasti navrhovateľa, požiadal opäť o predĺženie stanovenej lehoty

na doplnenie podania a požiadal, aby súd vypočul právneho zástupcu navrhovateľa prostredníctvom dožiadaného súdu v prípade, ak na základe vykonaného dokazovania by nepovažoval uplatnený nárok za dostatočne preukázaný.

Odvolací súd poukazuje v tejto súvislosti na ust. § 79 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého navrhovateľ je povinný už k návrhu pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva. Zároveň podľa § 120 ods. 1 O. s. p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

V zmysle § 101 ods. 1 O. s. p. účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, potom súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, navrhne aby v danej veci súd rozhodol bez jeho účasti, ani na výzvu súdu nepredloží dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, za danej situácie súd prvého stupňa môže vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka a pritom musí prihliadnuť na obsah spisu a vykonané dôkazy.

Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa nepochybil, keď pokračoval v konaní bez účasti navrhovateľa na pojednávaní a na základe ním predložených dôkazov rozhodol správne, keď návrhu navrhovateľa v plnom rozsahu nevyhovel.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

Záverom odvolací súd dopĺňa, že na skutočnosti a dôkazy, ktoré boli uplatnené v rámci odvolacieho konania odvolací súd neprihliadol, pretože neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa...“

Podľa § 205a ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

- a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,
- b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,
- d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Ústavný súd zameral svoju pozornosť na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu a musí konštatovať, že spôsob, akým sa krajský súd vysporiadal s jednotlivými tvrdeniami sťažovateľky, nesvedčí o ústavne konformnom prístupe.

Pokiaľ ide o podstatný dôvod zamietnutia žaloby sťažovateľa v časti presahujúcej istinu, Okresný súd Brezno (ďalej len „okresný súd“) vo svojom rozsudku (strana 3) po citovaní príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch zreteľne uviedol, že v dôsledku chýbajúceho údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov na kontokorentný úver sa tento považuje za bezúročný a bez poplatkov, preto sťažovateľke nepriznal úrok z úveru a úrok z omeškania. Okresný súd nevzal do úvahy § 1 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého sa tento zákon nevzťahuje na kontokorentný úver.

Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd s tvrdeniami sťažovateľky v tomto smere uvedenými v odvolaní zo 14. júla 2011 nevysporiadal spôsobom zlučiteľným s ústavou a dohovorom, keď nevzal do úvahy, že uvedené odôvodnenie je podstatným dôvodom rozhodnutia okresného súdu v napadnutej časti, a ako sám uviedol vo vyjadrení k sťažnosti, touto argumentáciou sa ani nezaoberal.

Krajský súd uviedol: „... odvolací súd dopĺňa, že na skutočnosti a dôkazy, ktoré boli uplatnené v rámci odvolacieho konania odvolací súd neprihliadol, pretože neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa.“

Záver krajského súdu, že argumentácia sťažovateľky uvedená v odvolaní predstavuje nové skutočnosti a dôkazy, svedčí o jeho formalistickom prístupe, ktorý protirečí materiálnemu chápaniu právneho štátu, je v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci a v konečnom dôsledku hrozí prípadnou ďalšou krivdou. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka uviedla v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa právnu argumentáciu, a nie nové skutočnosti a dôkazy, ako to vyhodnotil krajský súd.

Právna argumentácia odvolávajúca sa na právne hodnotenie žalobou uplatnených nárokov podľa zákona o spotrebiteľských úveroch nenašla v odôvodnení krajského súdu reflexiu a ide o rýdzo právne posúdenie, a nie skutkové posúdenie, ako uviedol krajský súd, keď na neho „*neprihliadol, pretože neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa*“.

K tejto skutočnosti ústavný súd zdôrazňuje, že ani v predloženom vyjadrení sa k sťažnosti a týmto problémom nevyjadril.

Ústavný súd vzhľadom na už uvedené dospel k záveru, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Vzhľadom na to, že napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

Právnu argumentáciu sťažovateľky uvedenú v jej odvolaní proti prvostupňovému rozsudku nemožno považovať za nové dôkazy a skutočnosti, ktoré mali byť uplatnené už v prvostupňovom konaní. Po vrátení veci na ďalšie konanie je krajský súd povinný meritórne sa zaoberať argumentáciou sťažovateľky uvedenou v odvolaní. Krajský súd je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom Mgr. M. V. Právny zástupca sťažovateľky si podaním z 29. novembra 2012 uplatnil trovy konania v sume 485,28 € vrátane DPH (za tri úkony právnej služby, a to prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti, stanovisko k vyjadreniu predsedu krajského súdu, odmena za jeden úkon 127,17 €, režijný paušál 7,63 € plus 20 % DPH).

Základom na výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2011 v sume 763 €. Právnomu zástupcovi sťažovateľky vznikol podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 323,50 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby v hodnote po 127,16 € (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti) a dvakrát náhradu režijného paušálu po 7,63 € podľa vyhlášky zvýšené o 20 % DPH vzhľadom na to, že právny zástupca je platcom dane z pridanej hodnoty. Ústavný súd vyslovil povinnosť krajského súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnomu zástupcovi sťažovateľky. Ústavný súd nepriznal právnomu zástupcovi sťažovateľky odmenu za ním uplatnený tretí úkon – stanovisko k vyjadreniu predsedu krajského súdu, vzhľadom na to, že išlo o úkon, ktorý zo strany ústavného súdu nebol vyžiadaný (bod 3 výroku nálezu).

Pokiaľ ide o namietané porušenie sťažovateľkou označeného základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012, sťažovateľka neuviedla žiadne konkrétne námietky, ktoré by zdôvodňovali porušenie označeného základného práva. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 41 Cob 243/2011 z 29. februára 2012, ústavný súd vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2013